

Protocol ziekte, medicijngebruik en ongevallen

Inleiding

Onder een protocol verstaat men een schriftelijk vastgestelde afspraak of richtlijnen over de werkwijze in een bepaalde situatie. Een protocol biedt een algemene leidraad voor het handelen, definieert begrippen, regelt bevoegdheden en verantwoordelijkheden en legt afspraken over samenwerking vast.

Dit protocol geeft richtlijnen over de handelwijze in geval van:

1. Ziekte
2. Medicijngebruik
3. Ongevallen

Als er een kind ziek wordt of als er een ongeval plaatsvindt bij de gastouder moet, indien mogelijk, in overleg met ouders/verzorgers vastgesteld worden hoe te handelen.

Deze richtlijnen zijn bedoeld voor alle voor de kinderen verantwoordelijke personen, die werkzaam zijn in de gastouderopvang.

Wanneer wordt een kind als ziek aangemerkt?

Besmettelijkheid

In de landelijke richtlijnen van de GGD staat dat het weren van kinderen in de meeste gevallen vanuit volksgezondheidsoogpunt niet meer als zinvol beschouwd wordt.

Besmetting heeft vaak al plaatsgevonden voordat een kind daadwerkelijk ziek wordt en de diagnose gesteld kan worden. Daarnaast zijn er een aantal ziekten niet ernstig. Voorwaarde is wel dat de hygiëne in acht wordt genomen en zieke kinderen tijdig en adequaat worden behandeld.

Zorg

Afgezien van de besmettelijkheid speelt hoe een kind zich daadwerkelijk voelt.

Daarnaast heeft een ziek kind ook extra (ver)zorg(ing) nodig. Wanneer we binnen dit kader een situatie moeten inschatten en beoordelen is het soms lastig beslissingen te nemen op basis van belangen afweging. Grenzen over wat ziek en wat niet-ziek is, zijn niet altijd even makkelijk en duidelijk te trekken. Maar een kind dat zich niet lekker voelt, is snel te herkennen: het kind speelt niet of nauwelijks, de ogen staan minder helder, het kind is 'hongerig' en/of huilt meer dan anders en is het liefst bij de meest vertrouwde persoon.

Wanneer mag een kind wel of niet bij de gastouder komen.

Bij de volgende verschijnselen mag een kind niet komen:

- Koorts hoger dan 38°C; op basis van het individueel welbevinden van het kind, de extra zorgbelasting voor de gastouder en het collectieve belang. (koorts is een symptoom voor mogelijke infectie. Weren totdat de koorts is gedaald of duidelijk is dat er geen sprake is van een infectie).
- Wanneer de gastouder twijfelt over hoe te handelen wanneer een kind een besmettelijke ziekte heeft dan kan de gastouder het gastouderbureau hierover contacteren of de informatie opzoeken in de EHBO-klapper.

Handelingswijze bij zieke kinderen.

- Zorg dat je van ieder kind een persoonlijke map hebt met gegevens van het kind, die zo goed mogelijk is ingevuld, zodat je weet waar je de ouders/verzorgers kunt bereiken of wie je kunt bellen indien zij niet bereikbaar zijn. Houd de map van het kind actueel. Contactgegevens staan ook in de contracten vermeld.

- Als er binnen je gastouderopvang sprake is van een infectieziekte zorg er dan voor dat de ouders/verzorgers daarvan op de hoogte zijn (bv. door het ze mondeling en schriftelijk mee te delen of door een poster op de deur) al of niet met de informatie uit de EHBO-cursus.

- Zodra je signalen hebt dat een kind ziek is of zich ziek voelt, feitelijke constatering te doen op grond van;

- Gedrag
- Lichamelijke kenmerken, meet de lichaamstemperatuur regelmatig;
- Check vervolgens ook de persoonlijke map van het kind op specifieke informatie t.a.v. medicijnen, extra risico's e.d.

- In geval van het wisselen van gastouder (dus ook bij de reserve-gastouder) een goede overdracht te doen aan hem/haar.

- Ook altijd een derde te consulteren voor een second opinion, zeker wanneer je twijfelt.

- Noteer ziekte of ziek worden in het overdrachtschriftje voor de ouders. Schrijf op wanneer je voor het eerst de symptomen of het ziektebeeld constateert, datum en tijd.

- Breng ouders tijdig op de hoogte dat het kind ziek is. Probeer hen te bereiken, probeer hen feitelijk mee te delen wat je hebt geconstateerd. Een richtlijn om te beslissen om de ouders/verzorgers te bellen kan zijn:

- Gedrag.
- Lichamelijke kenmerken.
- Andere signalen.
- Een lichaamstemperatuur hoger dan 38,5°C.

- Als een ziekte er ernstig uitziet of er direct medische hulp nodig is, bel dan de huisarts.

- Als er sprake is van een ongewoon aantal zieke kinderen met diarree, geelzucht, huidaandoeningen of andere ernstige aandoeningen van vermoedelijk infectieuze aard, of als je vermoedt dat dit het geval is, meld dit dan bij de GGD.

Meld hierbij;

- De ziekte situatie;
- Of de betreffende kinderen ook nog naar een andere opvanglocatie gaan of familie bij ander opvanglocaties hebben zitten.
- Wanneer de GGD naar namen vraagt, eerst contact opnemen met de ouders.

Handelingswijze bij ongevallen.

- Raak niet in paniek en straal rust uit naar de kinderen.
- Probeer een goede inschatting te maken van de toestand waarin het slachtoffer verkeert.
- Bel 112 als het slachtoffer per ambulance naar het ziekenhuis moet.

- Verleen Eerste Hulp.
- Doe geen dingen, die het slachtoffer meer schade kunnen toebrengen.
- Laat het slachtoffer nooit alleen.
- Als de situatie het toelaat, haal andere kinderen weg bij het slachtoffer.
- Neem gegevens van het slachtoffer mee naar het ziekenhuis. Zorg dat de gegevens van de kinderen altijd bij de hand liggen.
Laat te allen tijde iemand meegaan naar het ziekenhuis.
Bericht de ouders/noodadres zorgvuldig en maak hier een notitie van. Notitie bevat: tijdstip van overleg, korte inhoud van het gesprek en evt. genomen besluiten.
- Na afloop: maak de situatie bespreekbaar met de overige aanwezigen. Registreer het ongeval en maak hierbij gebruik van het ongevallenformulier.

Hoe te handelen bij medicijngebruik.

- Medicijntoediening gebeurt alleen in overleg met de ouders.
- Voor specifieke medicatie (denk aan antibiotica, astmapompje e.d.) dient een overeenkomst te zijn getekend door de ouders waarin zij de gastouder toestemming geven de medicatie aan het kind te verstrekken.
- Er worden geen voorbehouden handelingen verricht door de gastouder (bv. injecties geven).
- Als het in het kader van het ziekteproces van belang is dan moeten er vooraf duidelijke instructies hebben plaatsgevonden, bij voorkeur door de behandelend arts.
- Degene, die de handeling verricht, moet goed begeleid worden.
- Degene, die de handeling verricht, moet zichzelf hiertoe in staat achten.

Kinderen krijgen soms medicijnen of andere middelen voorgeschreven die zij een aantal malen per dag moeten gebruiken, dus ook tijdens de opvanguren. Meestal gaat het niet alleen om eenvoudige middelen, maar ook om middelen die bij onjuist gebruik tot schade van de gezondheid van het kind kunnen leiden. In de verklaring medicijnvertrekking kan daarom schriftelijk vast worden gelegd om welke medicijnen het gaat, hoe vaak en in welke hoeveelheden ze moeten worden toegediend en op welke wijze.

Enkele praktische adviezen:

- Neem het medicijn alleen in ontvangst wanneer ze in de originele verpakking zitten en uitgeschreven zijn op naam van het betreffende kind.
- Lees goed de bijsluiter zodat u op de hoogte bent van eventuele bijwerkingen van het medicijn.
- Noteer, per keer, op een aftekenlijst dat u het betreffende medicijn aan het betreffende kind gegeven heeft.

Mocht de situatie zich voordoen dat een kind niet goed op een medicijn reageert of dat er onverhoopt toch een fout gemaakt wordt bij de toediening van een medicijn bel dan direct met de huisarts of specialist in het ziekenhuis. Bel bij een ernstige situatie direct het landelijk alarmnummer 112. Zorg in alle gevallen dat u alle relevante gegevens bij de hand hebt, zoals: naam, geboortedatum, adres, huisarts en/of specialist van het kind, het medicijn dat is toegediend, welke reacties het kind vertoont (eventueel welke fout is gemaakt).